

**VÝROČNÍ ZPRÁVA
HODNOCENÍ VÝKONU REGIONÁLNÍCH
FUNKCÍ V ÚSTECKÉM KRAJI
V ROCE 2019**

Březen 2020

Výroční zpráva o výkonu regionálních funkcí v Ústeckém kraji v roce 2019

1. Úvod

Program podpory výkonu zajištění regionálních funkcí (RF) knihoven a jeho praktické naplňování si klade za cíl zajistit dostupnost veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech republiky a poskytovat tyto služby obyvatelům měst a malých obcí bez rozdílu s přihlédnutím k jejich specifikům. K zajištění regionálních funkcí pověřila krajská knihovna jejich výkonem 7 knihoven v Ústeckém kraji, zároveň plní krajská knihovna i funkci pověřené knihovny pro okres Ústí nad Labem.

Pověřené knihovny se smluvně zavázaly plnit tyto základní regionální funkce:

- poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozborů
- statistika knihovnických činností KULT V 12.01
- vzdělávání knihovníků, semináře a porady
- tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce
- pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů
- nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele knihovny (obce) a jejich distribuce
- podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit
- servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon RF

Plnění základních RF zajišťuje koordinaci odborných knihovnických činností a účelnou dělbu práce. Zachovává a rozvíjí vazby mezi knihovnami v jednotlivých okresech i v celém kraji a umožňuje vzájemné sdílení informačních zdrojů i služeb. Je zárukou udržení odborného standardu a dostupnosti poskytovaných služeb, zabezpečuje aktualizaci knihovních fondů základních knihoven a zároveň velice efektivně využívá finančních prostředků vložených do tohoto systému, umožňuje dbát o odborný a kvalifikační růst pracovníků knihoven. Kvalitní plnění RF pověřenými knihovnami má mimořádný význam pro fungování neprofesionálních knihoven v malých obcích.

2. Výkon regionálních funkcí v Ústeckém kraji

Financování výkonu regionálních funkcí zajišťuje Ústecký kraj z finančních prostředků svého rozpočtu (viz zákon č. 1/2005 Sb.), a to v souladu s nově vydanými Zásadami zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v Ústeckém kraji (schváleny usnesením Zastupitelstva Ústeckého kraje č. 040/22Z/2019 ze dne 9. 9. 2019).

Metodický pokyn Ministerstva kultury České republiky definuje výkon regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky. V tomto pokynu jsou uvedeny standardy jednotlivých druhů služeb. Standardy představují soubor nároků na způsob a úroveň poskytování služeb pověřenými a krajskými knihovnami.

Krajská knihovna (Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem) zpracovala na základě dílčích žádostí jednotlivých pověřených knihoven (PK) Projekt výkonu regionálních funkcí pro knihovny Ústeckého kraje a předložila Krajskému úřadu Ústeckého kraje žádost o přidělení finančních prostředků.

Krajský úřad uzavřel smlouvy přímo s pověřenými knihovnami, následně došlo k převodu peněz s tím, že náklady jsou uznatelné od 1. 1. 2019. Vyúčtování RF je řešeno v příslušné smlouvě.

Garantem zajištění plnění výkonu regionálních funkcí pro Ústecký kraj je krajská knihovna, která sama a prostřednictvím sedmi jmenovaných pověřených knihoven v kraji, se kterými uzavřela Smlouvu o přenesení regionálních funkcí krajské knihovny na základní knihovnu, zajišťuje plnění regionálních funkcí pro celkem 300 veřejných knihoven v Ústeckém kraji. Tato smlouva byla uzavřena na dobu neurčitou.

Všechny pověřené knihovny poskytují odborné knihovnické služby v rámci výkonu regionálních funkcí základním knihovnám na základě smlouvy o zajištění výkonu RF uzavřené mezi provozovateli základních knihoven (tj. obcemi) a pověřenou knihovnou.

K 31. 12. 2019 je v kraji evidováno 289 knihoven, ale pro 300 knihoven jsou vykonávány regionální funkce. Z tohoto počtu je 8 knihoven pověřených RF, včetně SVK v Ústí nad Labem, dále 36 profesionálních knihoven, 245 neprofesionálních knihoven a 11 neprofesionálních knihoven vedených jako pobočky. V roce 2019 nepracovalo 8 knihoven – v Markvarticích, Růžové a ve Veselém, okr. Děčín; v Louchově, okr. Chomutov; v Lužici, Moravěvsi a Českém Jiřetíně, okr. Most; v Tašově, okr. Ústí n. L.

REGION	Celkem knihoven	Pověřené knihovny	Ostatní profes. knihovny	Neprofesionální knihovny	Pobočky
Děčín	46	1	10	35	9
Chomutov	40	1	3	36	3
Litoměřice	81	1	7	73	1
Louny	30	1	4	25	11
Žatec	12	1	0	11	4
Most	27	1	5	21	1
Teplice	31	1	5	25	11
Ústí n. L.	22	1	2	19	6
Celkem	289	8	36	245	46

Počet knihoven vykazovaných ve statistice NIPOS se liší, neboť neprofesionální knihovny bez internetu se staly pobočkami knihovny obce s obecním úřadem, kde je internet pro čtenáře k dispozici. Počet obsluhovaných knihoven je proto vyšší právě o tyto zmíněné pobočky, jež nadále pracují jako samostatné knihovny, tedy dostávají výměnné soubory knih z pověřené knihovny, probíhají u nich metodické návštěvy, konzultace, revize apod. U jednotlivých pověřených knihoven je z tohoto důvodu vykazován počet knihoven včetně těchto poboček.

Plnění regionálních funkcí v jednotlivých okresech

Okres Děčín – 132 613 obyvatel, rozloha 909 km², počet obcí 52

Knihovny v okrese: 1 pověřená knihovna – 3,4 pracovních úvazků, 8 poboček
10 profesionálních knihoven s 1 pobočkou
35 neprofesionálních knihoven

V Městské knihovně Děčín probíhá plnění výkonu regionálních funkcí na dvou pracovištích – jedno je umístěno v Děčíně a druhé, detašované, sídlí ve Varnsdorfu.

MěK Děčín má se všemi obecními a vybranými městskými úřady uzavřené dohody o sdružování finančních prostředků na nákup a zpracování výměnných fondů pro knihovny v okrese, včetně osmi menších profesionálních knihoven s pracovním úvazkem 1–1,5 úvazku. Pro knihovny v Rumburku a ve Varnsdorfu pověřená knihovna pouze zpracovává statistiku.

V roce 2019 nepracovaly 3 knihovny. Činnost knihovny v obci Markvartice je pozastavena od roku 2014, v obci Růžová od 2017 (v současnosti zde funguje keramická dílna pro děti), ve Veselém byla knihovna uzavřena v roce 2018. Se všemi místními úřady probíhá jednání o obnovení činnosti knihoven.

Metodické návštěvy byly realizovány zejména v obecních a v menších profesionálních knihovnách. Ve velkých městských knihovnách spolupráce probíhá primárně na úrovni konzultací a dle potřeb knihoven. V roce 2019 zorganizovali metodici varnsdorfského pracoviště pro knihovníky dvě společné informační exkurze po knihovnách regionu.

Některé z knihoven v regionu byly reorganizovány či dovybaveny nábytkem, tři knihovny byly přestěhovány do nových prostor. V knihovnách v Dobkovicích a Dolních Habarticích došlo k personálním změnám. K úpravám prostor ve prospěch rozšíření oddělení pro děti došlo v Dolním Podluží, i zde nastoupila nová knihovnice. Knihovna v Jetřichovicích byla přestěhována do vyššího patra, knihovna v obci Lipová (Vesnice roku 2019) do nových prostor a byl jí zakoupen AKS Tritius (REKS), nové působiště má i knihovna v Dolní Poustevně. V knihovně obce Kámen proběhla rekonstrukce a byl pořízen nový počítač s internetem pro veřejnost. Automatizovaný knihovní systém Tritius (REKS) byl spuštěn v knihovně v Rybništi. Ve Velkém Šenově byl změněn původní název knihovny z Obecní knihovna ve Velkém Šenově na Městská knihovna Velký Šenov.

Na základě výpovědi ze Smlouvy o poskytování odborných knihovnických služeb mezi pověřenou knihovnou MěK Děčín a MěK Krásná Lípa, a to i přes probíhající vstřícná osobní jednání ředitele MěK Děčín se zástupci MÚ Krásná Lípa, bylo ke konci roku 2019 vedením města v Krásné Lípě rozhodnuto, že MěK Krásná Lípa se s platností od 1. 2. 2020 stane samostatnou městskou knihovnou. Znovuzapojení se do regionálního systému může být otázkou dalších jednání v budoucnu.

Aktualizace knihovního fondu se uskutečnila v knihovnách v Dobkovicích, Dolních Habarticích, Janově, Kunraticích, Malšovicích, Velké Bukovině, Krásné Lípě, Vilémově a Chřibské, aktualizován byl i fond výměnných souborů (v majetku MěK Děčín i některých obcí). Revidován byl knižní fond v MěK Krásná Lípa.

Na nákup a zpracování výměnného fondu jsou sdružovány prostředky z dotace RF a z finančních příspěvků obcí. Nákup a zpracování knih probíhá průběžně, nové knihy a soubory jsou do knihoven na Děčínsku dodávány jednou za tři týdny (nebo dle individuálních požadavků knihoven), ve Šluknovském výběžku

zpravidla jednou až dvakrát do měsíce. Počet knih v jednotlivých souborech neodpovídá standardu, ale celkový počet souborů je vyšší, než určují standardy VKIS.

V knihovnách se pořádají kulturně-výchovné a vzdělávací akce, jako jsou soutěže, besedy, výstavy, lekce informatiky, výlety, autorská čtení, čtení s dětmi a další. Knihovny se zapojují do celostátních akcí a projektů, v mnoha knihovnách probíhá pasování prvňáčků, některé se zapojily i do projektu Skautská pošta, Noc s Andersenem, S knihou do života apod.

Téměř do všech knihoven chodí děti z MŠ a ZŠ na exkurze. V knihovnách funguje i tzv. donášková služba. Na velmi dobré úrovni je spolupráce knihoven se školami, domy pro seniory a sociálními zařízeními.

Pracovnice knihoven v Horním Podluží, Velkém Šenově a Krásné Lípě byly nominovány do soutěže Knihovník Ústeckého kraje 2019. Speciální ocenění za obětavou činnost v knihovně bylo uděleno knihovnici z Horního Podluží.

V prosinci 2019 proběhlo v MěK Děčín i v detašovaném pracovišti Varnsdorf každoroční setkání knihovníků regionu. Účastníci byli informováni o novinkách a změnách, obdrželi metodické materiály a statistické výkazy, předali informace o svých knihovnách.

Spolupráce s knihovnami je na dobré úrovni. Problémy a dotazy se řeší nejčastěji telefonicky nebo e-maily. Při metodických návštěvách dochází často i k setkávání se starosty, což vede ke zlepšování spolupráce s obcemi.

Okres Chomutov – 128 515 obyvatel, rozloha 935 km², počet obcí 44

Knihovny v okrese: 1 pověřená knihovna – 1,53 pracovní úvazky, 2 pobočky
3 profesionální knihovny s 1 pobočkou
36 neprofesionálních knihoven

Od 1. 1. 2019 došlo ke změně názvu pověřené knihovny v Chomutově a užívá nyní název Chomutovská knihovna, příspěvková organizace.

Chomutovská knihovna vykonává regionální funkce v celém rozsahu nabízených služeb. Do regionu patří celkem 3 profesionální knihovny a 36 neprofesionálních knihoven. Knihovna Louchov pozastavila svou činnost v roce 2017 a zatím nebyla obnovena.

Ve Smlouvě o poskytování odborných knihovnických služeb se knihovna zavázala k poskytování metodické pomoci při přípravě transformace veřejných knihoven na knihovnická informační, vzdělávací, kulturní a komunitní centra v obci. V roce 2019 proběhly konzultace se starosty obcí Všehrdy a Kovářská, které zahajují rekonstrukci knihovny.

Pracovníkům obsluhovaných knihoven byly poskytnuty konzultace, při nichž byly řešeny převážně otázky týkající se obsluhy nového AKS Tritius REKS a meziknihovní výpůjční služby. Hlavními tématy metodických návštěv byly vedle nového AKS také aktualizace a revize fondu či tvorba výměnných souborů.

Výměnné soubory jsou mezi základními knihovnami velice oblíbené, jelikož finanční možnosti by knihovnám nedovolily nakupovat tak bohatý knihovní fond. Do výměnného fondu se v roce 2019 nakoupily knihy, společenské hry a AV média. Díky výměnným souborům se tak do obcí dostává nová literatura. Distribuce a oběh výměnných souborů probíhal podle zavedeného plánu čtyřikrát za rok. V roce 2019 přispělo na nákup do výměnného knihovního fondu 19 zřizovatelů obsluhovaných knihoven.

Nové knihy i s dary do stálých fondů knihoven katalogizuje a zpracovává katalogizační oddělení pověřené knihovny.

Revize proběhla v sedmi knihovnách (Kovářská, Vejprty, Radonice, Chbany, Pětipsy, Spořice, Křimov). Vysoké číslo revidovaných knih (64 644 k. j.) ovlivnila MěK ve Vejprtech, která se začlenila mezi neprofesionální knihovny. Celý fond prošel revizí, byl znovu zapsán a uložen pod novým prefixem.

Pověřená knihovna zajišťuje servis a zabezpečení funkčnosti AKS Tritius pro všechny neprofesionální knihovny v regionu. Opravuje knihovní záznamy, terminálová připojení, pomáhá s výpůjčním protokolem a katalogizací, zprovozněním revize či tiskem čárových kódů. Metodicky byla zajištěna pomoc neprofesionálním knihovníkům při práci s AKS Tritius v knihovnách s automatizovaným provozem (Vejprty, Březno, Strupčice, Málkov, Kovářská, Mašťov, Měděnec, Černovice, Vysoká Pec, Spořice). Celkem 35 knihoven mělo na konci roku 2019 vlastní webové stránky, knihovna ve Vejprtech dokončí webové stránky v roce 2020.

Do soutěže Knihovnik Ústeckého kraje 2019 byla přihlášena knihovnice Místní veřejné knihovny v Málkově, od komise získala speciální ocenění za dlouholetou a obětavou činnost.

Výkon regionálních funkcí navazuje na dlouholetou tradici střediskového systému v okrese Chomutov. V řadě obcí je knihovna jediným kulturním zařízením s přístupem k internetu a díky krajské dotaci se prostřednictvím výměnných souborů dostanou do knihoven nové knihy. Bez finanční podpory by nebylo možné zajistit uživatelům obcí kvalitní informační a knihovnické služby, rozvíjet knihovnickou činnost a podílet se na transformaci veřejných knihoven na informační, vzdělávací, kulturní a komunitní centra obcí.

Okres Litoměřice – 120 986 obyvatel, rozloha 1 032 km², počet obcí 105

Knihovny v okrese: 1 pověřená knihovna – 2,7 pracovních úvazků
7 profesionálních knihoven
74 neprofesionálních knihoven (z toho je jedna vedena jako pobočka)

Knihovna K. H. Máchy v Litoměřicích obsluhuje 74 neprofesionálních knihoven, z toho Místní knihovna ve Starém Týně je pobočkou knihovny v Úštěku (má stejného zřizovatele, ale nemá přístup k internetu).

Každá místní knihovna byla v průběhu roku minimálně jednou navštívena v rámci metodických návštěv, které jsou zaměřeny na zaškolování knihovníků, metodickou pomoc při budování fondů, využívání elektronických zdrojů, správné vyplňování statistických výkazů, pomoc s tvorbou webových stránek a jiné. Mimo naplánované metodické návštěvy probíhaly v roce 2019 konzultace k zaučení nových knihovnic v Keblicích a Vruticích.

Individuální vzdělávání probíhá při metodických návštěvách pravidelně. Již několik let také pověřená knihovna pořádá výjezdní semináře, při nichž se pojí vzdělávání s návštěvou jiných knihoven. V roce 2019 knihovníci litoměřického regionu navštívili knihovnu Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven, kde se v rámci přednášky seznámili s historií šlechtických knihoven. Zúčastnilo se 35 knihovníků.

Z celkových 73 místních knihoven je v litoměřickém regionu 24 automatizovaných, od podzimu 2018 je užíván AKS KOHA. V roce 2019 se v Knihovně K. H. Máchy v Litoměřicích konalo již třetí školení v systému KOHA,

kterého se zúčastnilo 22 automatizovaných knihoven. Další samostatná školení systému KOHA probíhala v MK Libochovany, Vrutice, Brozany nad Ohří a Třebívlice.

Do výměnného knihovního fondu byly nakoupeny knihy a časopisy, postupně jsou zařazovány také stolní hry a mluvené slovo. Na nákup do výměnného fondu přispělo 63 obcí pro 72 knihoven. Akvizici a katalogizaci provádí metodičky osobně, výběr titulů probíhá ve spolupráci s knihovníky. V roce 2019 bylo zakoupeno a zpracováno 2 485 knihovních jednotek.

Cirkulace výměnných souborů je zajišťována pravidelnými rozvozy do 73 místních knihoven včetně pobočky ve Starém Týně. Knihovny jsou rozděleny do 4 skupin, každá z nich obdrží novinky minimálně 4x ročně. MK Bechlín nemá o soubory zájem.

Pověřená knihovna má zpracovaný elektronický regionální katalog. Na webových stránkách mají knihovny vystavený on-line katalog vlastního stálého fondu. Revize probíhají podle velikosti fondu, pravidelně po pěti letech. V roce 2019 proběhly revize v 5 automatizovaných a 9 neautomatizovaných knihovnách. Celkem bylo zrevidováno 33 038 knihovních jednotek.

Nákup a zpracování knihovního fondu provádí pověřená knihovna pro tři malé městské knihovny z prostředků jejich zřizovatelů (MěK Terezín, MěK Budyně a MěK Úštěk). V roce 2019 bylo nakoupeno a zpracováno 949 knihovních jednotek. Místní knihovny, které získají finanční prostředky od zřizovatelů, si nakupují samostatně, fond doplňují i o knihy získané darem. Aby byla zachována jednotnost záznamů a fond mohl být zahrnut v souborném katalogu okresu, pověřená knihovna je samostatně zpracovává. V roce 2019 bylo takto zpracováno celkem 1 870 knihovních jednotek pro 23 místních knihoven.

Všech převedených dvacet čtyři automatizovaných knihoven má servis AKS bezplatný, hrazen je paušálně z rozpočtu dotace. Tři městské knihovny (Úštěk, Budyně n. O., Terezín) do rozhodnutí zastupitelů obcí o novém AKS užívají stávající Clavius REKS, předpoklad přechodu na jiný AKS je rok 2021.

Krajské soutěže Knihovník Ústeckého kraje 2019 se zúčastnila knihovnice z MěK Hrobce, za dlouholetou aktivní činnost v knihovně jí byla v soutěži udělena první cena.

Spolupráce Knihovny K. H. Máchy v Litoměřicích s městskými i místními knihovnami má více než šedesátiletou tradici. Výkon regionálních funkcí umožňuje dlouhodobou a systematickou práci, která uspokojuje volnočasové potřeby občanů litoměřického regionu. Pracovnice zajišťující regionální funkce se zaměřují také na podporu vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit. Velký důraz je kladen na spolupráci s organizacemi přímo v obci. Vedle akcí pořádaných obcí se některé knihovny mj. zapojují do celookresních soutěží vyhlašovaných dětským oddělením při Knihovně K. H. Máchy. V roce 2019 oslovily metodičky litoměřického regionu Klub starostů malých obcí a v květnu 2019 se zúčastnily jejich setkání, aby zde prezentovaly služby RF. O možnosti vzniku knihoven vyjádřili zájem starostové obcí Trnovany a Býčkovice, na podzim tak proběhla základní jednání o spolupráci na zřízení nových knihoven.

Okres Louny – 88 500 obyvatel, rozloha 1 118 km², počet obcí 70

Knihovny v okrese: 2 pověřené knihovny (MěK Louny, MěK Žatec) se 6 pobočkami
4 profesionální knihovny se 6 pobočkami
36 neprofesionálních knihoven se 3 pobočkami

MěK Louny – 1 pověřená knihovna – 0,5 pracovního úvazku, 3 pobočky
4 profesionální knihovny
33 neprofesionálních knihoven (z toho je 8 knihoven vedeno jako pobočky)

Městská knihovna Louny dlouhodobě zajišťuje výkon regionálních funkcí. Osm neprofesionálních knihoven nemá připojení k internetu, a proto jsou vedeny jako pobočky, jsou však příjemci nabízených služeb regionálních funkcí v celém rozsahu. Třináct knihoven regionu má knihovní systém Clavius. Čtyři knihovny regionu prostřednictvím svých obcí (Cítoliby, Lenešice, Peruc, Ročov) podaly grant VISK3 „Přechod na knihovní systém Tritius (REKS)“ a MěK Louny podala grant VISK3 „Přechod na knihovní systém Tritius“.

Poradenská a konzultační činnost je vykonávána pro všechny knihovny. Metodické návštěvy jsou zaměřeny na problémy dané knihovny, především na práci s knihovním fondem a s knihovním systémem.

Distribuce a oběh výměnných souborů probíhá podle zavedeného celoročního plánu rozvozu. Zabezpečuje větší cirkulaci knižního fondu a umožňuje knihovníkům individuální výběr podle požadavků uživatelů. V roce 2019 bylo rozvezeno 152 souborů s celkem 9 925 knihovními jednotkami. Každá knihovna byla navštívena čtyřikrát za rok. S rozvozem knih jsou spojeny i metodické návštěvy a problémy jsou řešeny přímo na místě. Výměnné soubory nevyužívají dvě profesionální knihovny (Podbořany a Postoloprty), zřizovatelé přispívají na nákup vlastního knihovního fondu.

Vlastní fond obecních knihoven je doplňován soubory výměnného knihovního fondu, ten na konci roku 2019 tvořilo 35 218 k. j. Celkový přírůstek za rok 2019 byl 2 292 k. j.

Revize fondu probíhají pravidelně podle zákona. V roce 2019 proběhly ve 4 knihovnách regionu, zrevidováno bylo 2 824 knihovních jednotek. S revizemi pomáhá metodička a brigádnice z pověřené knihovny.

Pověřená knihovna každoročně zajišťuje pro knihovníky MLK řadu vzdělávacích akcí, mj. proběhlo seznámení s AKS Tritius.

V lednu proběhlo v Městské knihovně Louny setkání starostů a starostek obcí, které zřizují obecní knihovny. Na programu byla vzájemná spolupráce, příspěvky obcí, hodnocení činnosti za rok 2018 a účast v projektu Města a obce čtou a Kultura za humny. Následně se uskutečnilo setkání knihovníků, kde bylo provedeno hodnocení knihoven za rok 2018 a byl předložen vzdělávací plán a plán rozvozu knih na rok 2019. V únoru se v Městské knihovně Louny sešli zástupci profesionálních knihoven. V březnu se v Pavilonu A na lounském výstavišti konal Šestý knihovnický reprezentační ples, který pořádala pověřená knihovna a občanské sdružení Lounští Lounským. V listopadu se v Peruci sešli zástupci profesionálních knihoven.

Pověřená knihovna v roce 2019 pokračovala s projekty na pořádání kulturních a vzdělávacích programů v rámci kulturního a komunitního dění v obcích Města a obce čtou. Celkem 37 akcí se zúčastnilo 1 628 návštěvníků. Šlo o divadelní představení, koncerty, semináře, autorská čtení a workshopy. Cílem těchto akcí je motivace obyvatel obcí k propojení činnosti zájmových organizací, obecního úřadu a široké veřejnosti. Knihovny v Košticích, Tuchořicích, Měcholupech, na Ročově a v Peruci se spolu s Městskou knihovnou Louny zapojily do projektu Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka. Účastnilo se 65 dětí.

V roce 2019 se na základě Smlouvy o poskytování odborných knihovnických služeb podílely na spolufinancování regionálních funkcí obecní úřady – zřizovatelé 25 místních knihoven a profesionální knihovny (Peruc). Pouze profesionální knihovny

Postoloprty, Podbořany a Kryry nakupují vlastní knihovní fond. Všichni zřizovatelé obsluhovaných knihoven byli znovu vyzváni ke spolufinancování výkonu regionálních funkcí.

Krajské soutěže Knihovník Ústeckého kraje 2019 se zúčastnila Místní knihovna v Cítolibech a Místní knihovna Veltěže. Speciální cena byla udělena do Místní knihovny v Cítolibech.

Díky krajské dotaci na regionální funkce se daří zajistit dostupnost veřejných knihovnických a informačních služeb i pro obyvatele malých obcí a snižovat tak rozdíly v přístupu k informacím při porovnání s většími městy. Výměnný fond knih s širokou nabídkou nových titulů a jeho cirkulace jsou velkým přínosem dotačního programu regionálních funkcí. Projekt také usnadňuje práci neprofesionálním knihovníkům a poskytuje jim možnost se dále vzdělávat. Knihovny se stávají komunitními, kulturními a vzdělávacími centry obcí, zajišťují přístup k internetu a větší dostupnost informací.

MěK v Žatci – 1 pověřená knihovna – 0,55 pracovního úvazku, 3 pobočky
12 neprofesionálních knihoven (z toho je jedna vedena jako pobočka)

Městská knihovna v Žatci obsluhuje část okresu Louny – Podbořansko a Žatecko. Odborné knihovnické služby v rámci výkonu regionálních funkcí jsou základním knihovnám poskytovány na základě Smlouvy o zajištění výkonu regionálních funkcí uzavřené mezi provozovateli základních knihoven (obce) a základní knihovnou pověřenou výkonem regionálních funkcí MěK Žatec.

Pověřená knihovna zajišťuje výkon regionálních funkcí nejen z finančních prostředků krajské dotace, využívá také finančních příspěvků obcí v blízkém regionu. V roce 2019 byla smlouva uzavřena pro šest základních knihoven regionu a jednu pobočku základní knihovny, a to s obcí Blatno, obcí Čeradice, obcí Lubenec (základní knihovna Lubenec a pobočka Ležky základní knihovny Lubenec), obcí Nové Sedlo (knihovny v Novém Sedle a v Sedčicích) a městem Vroutek. Nákup a zpracování výměnného knihovního fondu zajišťuje pověřená knihovna.

V roce 2019 bylo v oblasti poradenské a konzultační činnosti obslouženo 11 základních knihoven a 1 pobočka základní knihovny. Byla jim poskytnuta 101 odborná konzultace a zajištěno 39 metodických návštěv. Konzultace byly zaměřeny hlavně na práci se systémem Clavius REKS v souvislosti s katalogizací vlastního fondu knihoven a řešení aktuálních problémů. V rámci metodických návštěv se řešily revize výměnného fondu a superrevize. Revize výměnného fondu byly provedeny ve všech knihovnách. Zároveň s revizí proběhla ve všech knihovnách rozsáhlá aktualizace výměnného fondu.

V obecní knihovně Staňkovice byla zaškolená nová knihovnice do všech knihovnických činností, včetně zprovoznění výpůjčního protokolu AKS a metodické pomoci s kulturními akcemi a akcemi pro školy.

V knihovnách Blšany, Vroutek, Lubenec, Žiželice a Staňkovice pokračovala katalogizace vlastního knihovního fondu prostřednictvím AKS Clavius REKS. Nákupem je vytvářen vlastní knihovní fond v knihovnách Blšany, Staňkovice, Vroutek a Žiželice. Celkem byly zcatalogizovány 634 knihovní jednotky.

V roce 2019 zajistila metodička žateckého regionu vzdělávací akce formou individuálního vzdělávání, zaměřené na práci se systémem Clavius REKS, dále 2 porady knihovníků formou výjezdního jednání. Vzdělávání bylo zaměřeno na činnosti spojené s revizí a superrevizí a přípravu statistických dat za knihovnu (11 knihoven a 1 pobočka).

Zaevidováno a zpracováno pro výměnný fond bylo 427 k. j., z finančních prostředků kraje bylo zakoupeno 249 k. j. a z prostředků provozovatelů knihoven (obcí) bylo pořízeno 178 k. j. Distribuce souborů knih proběhla dvakrát, v srpnu a v listopadu (12 knihoven, 45 souborů, 4 027 svazků). Knihovnám byly vytvořeny webové stránky a vybudovány on-line katalogy.

Kvalita činnosti jednotlivých obecních knihoven je na dobré úrovni, z některých knihoven se stávají plnohodnotná komunitní centra obcí. Pět knihoven (Staňkovice, Blšany, Lubenec, Žiželice, Vroutek) zajišťuje kulturní a vzdělávací akce, soutěže a jiné aktivity pro veřejnost či místní školy a školky. Komunikace s knihovníky probíhá průběžně a požadavky jsou bez zbytečného odkladu vyřizovány, kvalita služeb jde v součinnosti s aktuálními potřebami uživatelů. Spolupráce s obcemi a zajišťování služeb v rámci výkonu regionálních funkcí je přijímáno pozitivně všemi dotčenými obcemi.

Okres Most – 115 793 obyvatel, rozloha 467 km², počet obcí 26

Knihovny v okrese: 1 pověřená knihovna – 1,5 pracovního úvazku
5 profesionálních knihoven s 1 pobočkou
21 neprofesionálních knihoven

Odborné knihovnické služby v rámci výkonu regionálních funkcí jsou Městskou knihovnou Most poskytovány na základě Smlouvy o zajištění výkonu regionálních funkcí základním knihovnám v regionu Most ve spolupráci s jejich zřizovateli.

Regionální funkce zajišťují dvě pracovnice (1,5 úvazku). V průběhu roku bylo poskytnuto 63 konzultací, uskutečněno 65 metodických návštěv a bylo zpracováno 30 statistických výkazů včetně sumářů o činnosti knihoven v regionu Most (za rok 2018), uskutečnila se jedna pracovní porada knihovníků. Metodické návštěvy se týkaly hlavně pomoci se zpracováním knih do knihovního systému Clavius, aktualizace fondu a kontroly vedení Deníku knihovny.

V Českém Jiřetíně a v Lužicích knihovny nepracují, v Moravěsvi jen ve velmi omezeném provozu (zájemci mají možnost navštívit knihovnu v Havraní, pod kterou Moravěves patří).

Ve čtyřech knihovnách (Želenice, Brňany, Nová Ves v Horách, Brandov) pokračovalo za pomoci metodičky pověřené knihovny zpracování knihovního fondu v knihovním programu Clavius přímo v knihovnách. Zároveň s tím probíhala aktualizace fondu těchto knihoven. V knihovnách v Želenicích a Brandově byla katalogizace dokončena a automatizovaný výpůjční systém spuštěn. Revize v regionu probíhají podle plánu, v roce 2019 byly zrevidovány 2 knihovny (Korozluky, Lišnice).

Automatizovaný výpůjční systém funguje ve všech profesionálních knihovnách (Most, Litvínov, Lom, Meziboří) a v dalších 3 neprofesionálních (Obrnice, Klíny, Malé Březno). Regionální knihovní systém Clavius REKS v regionu není zaveden. MěK Most má AKS Tritius a MěK Litvínov pracuje v knihovním systému KOHA.

V roce 2019 bylo do výměnného fondu zakoupeno 533 svazků knih. Spolupráce s jednotlivými dodavateli probíhá na vysoké úrovni. V rámci výměnných souborů bylo 21 knihovnám v regionu půjčeno celkem 79 souborů (4 030 svazků knih).

Ve všech městských knihovnách a 18 místních lidových knihovnách mají návštěvníci k dispozici počítače s napojením na internet. V knihovnách, kde počítače nejsou, je internet přístupný na obecním úřadě. Obce financují vybavení svých knihoven. Knihovna v Lišnici v roce 2019 získala nové prostory, které prošly

rekonstrukcí, byl aktualizován knihovní fond. Do knihovny v Korozlukách byly obecním úřadem zakoupeny nové regály a byl aktualizován knihovní fond.

Knihovny v Brandově, Nové Vsi v Horách, Obrnicích a Korozlukách se svými aktivitami zapojují do místního kulturního dění v obcích.

O knihy z výměnných souborů je mezi knihovnami regionu Most a jejich čtenáři velký zájem. Na nákup nových knih do vlastních fondů mohou přispívat jen některé obecní úřady, pro většinu knihoven jsou výměnné soubory jediným zdrojem nových knih. V mnoha případech je knihovna jediným kulturním a společenským zařízením v obci. Spolupráce mezi Městskou knihovnou Most a základními knihovnami, ale i komunikace s jejich zřizovateli, je na velmi dobré úrovni.

Okres Teplice – 133 776 obyvatel, rozloha 469 km², počet obcí 34

Knihovny v okrese: 1 pověřená knihovna – 1,5 pracovního úvazku, 4 pobočky
5 profesionálních knihoven se 7 pobočkami
25 neprofesionálních knihoven

Výkonem regionálních funkcí knihoven je na Teplicku pověřena Regionální knihovna Teplice. Podpora činnosti obecních a městských knihoven spočívá především v tvorbě, distribuci a oběhu výměnného knihovního fondu, poradenské a konzultační činnosti, aktualizaci a revizi vlastních knihovních fondů obcí, nákupu z prostředků obcí, odborném zpracování knihovního fondu (výměnného i nakoupeného z prostředků obcí), zpracování statistik, vzdělávání knihovníků v obcích, podpory a pomoci malým knihovnám s automatizací jejich činnosti aj. Konkrétní cíle se postupně mění podle toho, jak knihovny v obcích, zejména díky působení metodických pracovníků, modernizují a vylepšují své prostředí, knihovní fond i odbornou úroveň knihovníků.

Dvacet pět obecních knihoven v teplickém regionu je již několik let kompletně automatizováno, téměř všechny pracují s pomocí automatizovaného systému Clavius REKS. Prostřednictvím webového rozhraní pracují s daty, která jsou uložena na serveru Regionální knihovny Teplice. Dvě obecní knihovny (Bystřany a Mikulov) mají přístupný on-line katalog knihovního fondu, ale z personálních a technických důvodů nebyla prozatím automatizace dokončena. Výjimkou mezi obecními knihovnami je knihovna v Kostomlatech pod Milešovkou, která má vlastní licenci Clavius a pracuje zcela samostatně, podobně jako městské knihovny v regionu (Bílina, Dubí, Duchcov, Krupka a Osek).

V roce 2019 bylo třiceti knihovnám poskytnuto 278 konzultací a 52 metodických návštěv. Bylo zpracováno 31 statistických výkazů. V rámci pomoci knihovnám v oblasti informačních a komunikačních technologií a AKS Clavius REKS bylo provedeno šest zásahů.

S pomocí techniky se všechny knihovní fondy v knihovnách pravidelně aktualizují a revidují, všechny fondy byly rekatologizovány. V roce 2019 byly aktualizovány fondy v šesti obcích (Háj u Duchcova, Křemýž, Novosedlice, Ohníč, Rтынě a Zabuřany), z toho ve dvou případech probíhající revizí. Proběhlo pět plánovaných revizí, a to v knihovnách v Křemýži, Měrunicích, Moldavě, Ohníči a Žalanech. V obecních knihovnách revize probíhají vždy za pomoci metodických pracovníků.

Výměnný fond je k dispozici všem knihovnám regionu. Kromě knižních dokumentů je doplňován o tzv. mluvené slovo (audioknihy) a deskové hry. Roční přírůstek zaznamenal 1 697 knihovních jednotek. Výměnný fond byl v rámci

pravidelných rozvozů expedován do 26 knihoven (128 souborů, 7 240 svazků). Nákup do vlastního knihovního fondu z prostředků obcí byl zajišťován pouze pro jednu knihovnu (40 k. j.).

Byly obnoveny převody části výměnného fondu do stálých knihovních fondů obecních a městských knihoven, nabídku využilo 11 knihoven (převedeno bylo 988 svazků).

V oblasti vzdělávání knihovníků proběhly dvě akce, jichž se účastnilo 25 účastníků z 20 knihoven. Uskutečnilo se tradiční jarní setkání knihovníků, tentokrát v Kostomlatech pod Milešovkou, kde se knihovna připravovala na stěhování do zcela nových prostor bezbariérového komunitního centra na náměstí obce. Odborná část programu se týkala tématu kulturních a vzdělávacích akcí knihoven. Na závěr proběhly prohlídky obou kostomlatských knihoven (stávající i té budoucí).

Během roku 2019 se stěhovaly tři knihovny, do nových prostor se přesunula knihovna v Kostomlatech pod Milešovkou, do menších prostor knihovny ve Světcí a Lahošti. V knihovně v Újezdečku došlo k personální změně.

Soutěže Knihovník Ústeckého kraje 2019 se zúčastnila knihovnice z měrunické knihovny a umístila se na třetím místě.

Podpora regionálních funkcí knihoven pomáhá dílčím způsobem zmenšovat rozdíly, které existují v možnostech a kvalitě života občanů velkých měst a malých obcí, v možnostech přístupu k informacím, k sebevzdělávání, volnočasovým aktivitám i zábavě. Obyvatelům menších měst a malých obcí přináší širší nabídku knihovního fondu, profesionálnější obsluhu a více informací. Knihovníkům obecních knihoven usnadňuje práci, vzdělává je a učí pracovat s novými technologiemi. Bez této podpory by zřejmě mnoho malých knihoven zaniklo.

Proměna, již většina malých knihoven v obcích na Teplicku prošla, je zřetelná, a to z několika hledisek. Jednak z hlediska služeb, které poskytují, dále z hlediska kvality knihovního fondu, který mají k dispozici, v neposlední řadě z hlediska prostředí, v němž pracují.

Okres Ústí nad Labem – 122 706 obyvatel, rozloha 405 km², počet obcí 23

Knihovny v okrese: 1 krajská knihovna – 3 pracovní úvazky (kraj + okres), 5 poboček
2 profesionální knihovny
20 neprofesionálních knihoven (z toho je jedna vedena jako pobočka)

Severočeská vědecká knihovna plní funkci pověřené knihovny pro okres Ústí nad Labem. V roce 2019 byla činnost okresního metodického oddělení (OMO) ve všech oblastech ovlivněna přechodem na nový AKS Tritius. Vlastnímu zahájení provozu v červenci předcházela ve spolupráci s firmou Tritius Solutions kontrola převáděných dat. Následně bylo připraveno školení pracovníků automatizovaných knihoven (celkem 11 knihoven). Školení se zúčastnilo 7 knihovníků z knihoven v Chlumci, Chabařovicích, Malečově, Povrlech, Řehlovicích, Telnici a ve Velkém Chvojně. Pracovníci, kteří se nemohli společného školení účastnit, byli proškoleni individuálně ve svých knihovnách (Petrovice, Přestanov, Trmice, Velké Březno). Činnost OMO lze rozdělit do dvou částí. První a základní částí je péče o knihovní fond a data včetně všech prací, které s tím souvisejí, druhou částí je oblast metodické pomoci knihovnám a knihovníkům v regionu.

Pro knihovnický okresu připravilo OMO pravidelné setkání, které se zaměřilo na téma práce s novým AKS – odlišnosti nového webového katalogu a výpůjční protokol. Setkání se zúčastnilo 9 knihovníků. Během roku 2019 bylo uskutečněno 39 metodických návštěv.

Na základě dohod s obecními úřady metodické oddělení zajišťuje nákup a zpracování knih do stálých fondů knihoven a do výměnného fondu.

V průběhu roku 2019 došlo k přestěhování Městské knihovny v Chlumci do nových prostor v budově městského úřadu. Na této akci se OMO podílelo vypracováním návrhu rozmístění regálů. V knihovně se v předstihu prováděla aktualizace fondu, metodičky pomáhaly s přesunem fondu a následně také s dalším vyřazováním knih, jelikož konečná kapacita zakoupených regálů byla nižší než vypracovaný plán. Knihovny v Chuderově a Lipové převzala nová knihovnice, bylo provedeno její odborné zaškolení.

Byly realizovány revize fondu v Libouchci a Lipové, revidován byl i výměnný fond. Rozsáhlá aktualizace fondu proběhla z důvodu stěhování do nových prostor v knihovně v Chlumci. Další aktualizace proběhly v Lipové a Trmicích. Revize v knihovnách provádějí metodičky.

Do dvaceti obsluhovaných knihoven bylo uskutečněno 12 rozvozů nových knih (stálý fond) společně s výměnnými soubory. Výměnných souborů bylo rozvezeno celkem 105 (5 461 svazků).

V rámci metodické činnosti byla zpracována statistika obsluhovaných knihoven. Obecním úřadům, které poskytly dotaci na nákup fondu (výměnného či stálého), byly zaslány zprávy o jejím čerpání. Podle potřeby byly průběžně aktualizovány webové stránky knihoven a OMO.

V dotačním programu VISK3 OMO vypracovalo grantové projekty na nákup AKS Tritius a výpočetní techniku pro Malé Březno, na nákup nového PC pro provoz FriendlyVox pro knihovny v Chlumci a Ryjčích a návrh na nákup AKS Tritius pro Chuderov. Projekt pro Malé Březno uspěl. Projekt pro Chuderov kvůli změnám ve vedení obce nakonec nebyl podán.

Metodičky se podílely na pasování prvňáčků v knihovně v Povrlech a ve škole v Tisé, kde prozatím knihovna není.

Soutěže Knihovník Ústeckého kraje 2019 se zúčastnila knihovnice Městské knihovny v Trmicích, umístila se na druhém místě.

KRAJSKÁ KNIHOVNA

Krajské metodické oddělení plnilo tyto hlavní úkoly:

- Zpráva o výkonu regionálních funkcí v kraji za rok 2018 se statistickými výkazy výkonu RF a financování RF za rok 2018 – pro KÚ ÚK a NK ČR
- Statistika knihovnických činností dle KULT V 12.01
- Výsledky činnosti veřejných knihoven v roce 2018 – analýza statistických dat knihoven v kraji – vydáno elektronicky, zveřejněno na webových stránkách SVK
- Plnění Standardů v pověřených a profesionálních knihovnách v kraji
- Žádost o poskytnutí dotace z Programu podpory zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven Ústeckého kraje na rok 2020 za krajskou a pověřené knihovny. Celková požadovaná výše dotace byla 11 226 528 Kč
- Zajištění celoživotní vzdělávání pracovníků knihoven v kraji
- Redakční a publikační činnost, spolupráce na vydání publikací Knihovny Ústeckého kraje v novém miléniu a Století knihoven
- Zajištění distribuce metodických a propagačních materiálů na pověřené knihovny v kraji

V průběhu roku byla připomínkována připravovaná novela Standardu pro dobrou knihovnu (VKIS) a novela Standardu pro regionální funkce (novely vešly v platnost na konci roku 2019).

Z důvodu odchodu krajské metodičky V. Řehákové do důchodu k 31. 3. 2019 probíhalo v měsících leden až březen předávání materiálů kolegyni Z. Čechové a její zaučování v činnostech s tím souvisejících. Vzhledem k jejímu následnému dlouhodobému onemocnění nebyla předána celá agenda. Krajská metodika pracovala několik měsíců v omezeném provozu, zastupována náměstkyní pro služby SVK Mgr. Z. Andree. V říjnu nastoupila na místo krajské metodičky paní J. Bednářová, již je celá agenda postupně předávána.

KMO se podílelo na akcích Severočeské vědecké knihovny, např. Valná hromada SKIP (sloučení ústeckého a chomutovského regionu), červnové Kulturní fórum Ústeckého kraje (v Muzeu města Ústí nad Labem), Projekt nadace OSF – Mediální gramotnost, spolupráce MAS a MAP, Dotační program KÚ pro rekonstrukci malých knihoven v Ústeckém kraji.

V roce 2019 byl vyhlášen 5. ročník ocenění Knihovník Ústeckého kraje. V lednu byla schválena nová pravidla soutěže. Podmínkou účasti je počet obyvatel v sídle knihovny. Soutěžít nyní mohou knihovny do 5 000 obyvatel (profesionální i neprofesionální) a s pracovním úvazkem knihovníka/knihovníků do 1,0. Termín pro přihlášení byl do 31. 5. 2019. Nová pravidla jsou vystavena na webu krajské knihovny. Do soutěže se přihlásilo 9 knihoven z regionů Děčín (3 nominace), Chomutov (1 nominace), Litoměřice (1 nominace), Louny (2 nominace), Teplice (1 nominace) a Ústí nad Labem (1 nominace). Pětičlenná komise navštívila v srpnu devět nominovaných knihoven a určila pořadí na prvních třech místech. Vyhlášení se uskutečnilo 30. 9. 2019 v Severočeské vědecké knihovně během slavnostního večera, současně proběhl i křest publikace Knihovny Ústeckého kraje v novém miléniu. Místem konání se stala nově zrekonstruovaná Wolfrumova vila. První místo získala Mgr. Věra Jaborová z Místní knihovny Hrobce (region Litoměřice), na druhém místě se umístila paní Vlasta Součková z Městské knihovny v Trmicích (region Ústí nad Labem) a na místě třetím paní Alena Veselá z Místní knihovny v Měronicích (region Teplice). Ocenění knihovníci obdrželi finanční odměnu ve formě osobního daru poskytovanou Ústeckým krajem: 1. místo 15 000 Kč, 2. místo 10 000 Kč a 3. místo 5 000 Kč. Dále komise navrhla speciální ocenění, za dlouhodobou a obětavou činnost v knihovně paní Marcelle Smolíkové z Místní veřejné knihovny Málkov (region Chomutov), za obětavou činnost v knihovně paní Anitě Hermannové z Obecní knihovny v Horním Podluží (region Děčín) a za obětavou činnost při práci s menšinami paní Růženě Horákové z Místní knihovny Cítoliby (region Louny).

V květnu a červnu probíhala soutěž Vesnice roku. Diplom vzorné knihovny získala knihovna ve Mšeném Lázních a byla zařazena do celostátní soutěže Knihovna roku 2019, kde Ústecký kraj reprezentovala v kategorii „Základní knihovna“.

Statistika knihovnických činností dle KULT V 12.01

Počátkem roku proběhl sběr statistických dat z knihoven za rok 2018, byla provedena sumarizace a následná kontrola celokrajských sumářů. Statistika byla zpracována v programu StatExcel, který je určen pro vedení databáze knihoven pro účely regionálních služeb. Překlopením údajů do webového formuláře NIPOSU byly zpracovány statistické výkazy KULT 12-01 všech knihoven v kraji.

Byla zpracována Statistika výkonu regionálních funkcí za rok 2018 – sumarizace statistických výkazů z pověřených knihoven – celokrajský výkaz, stejně jako i Statistický výkaz financování regionálních funkcí za rok 2018 – sumarizace výkazů z pověřených knihoven – celokrajský výkaz s komentářem.

Vzdělávání knihovníků, semináře a porady

V roce 2019 se uskutečnily 3 porady ředitelů pověřených knihoven a jedna porada metodiků, řešeny byly aktuální problémy a zadané úkoly.

V SVK bylo pro knihovníky v roce 2019 připraveno celkem 53 vzdělávacích akcí (včetně VISK 2 a jazykových kurzů), odučilo se 255 hodin pro 679 účastníků (ze 156 knihoven).

Vzdělávacích akcí pořádaných SVK v rámci RF se konalo 11, odučilo se 34,5 hodiny pro 224 účastníků (z toho 138 účastníků z SVK) z 67 knihoven. Dalších 16 akcí bylo připraveno pro zaměstnance SVK (celkem 107,5 hodiny), a to s účastí celkem 287 osob.

Z regionu Děčín bylo celkem 10 účastníků, z regionu Chomutov 26, z regionu Litoměřice 8, z regionu Louny 5, z regionu Žatec 2, z regionu Most 11, z regionu Teplice 14 účastníků. Z regionu Ústí a SVK Ústí n. L. bylo celkem 428 účastníků a z knihoven ostatních (vysokoškolská, muzejní) bylo celkem 7 účastníků.

V SVK probíhal také jazykový kurz francouzštiny pod vedením tuniského dobrovolníka Ouisseme Chaabane. Kurzu se zúčastnilo 49 účastníků a absolvovalo celkem 14 hodin.

SVK zpracovala žádost o dotaci 45 000 Kč z program VISK2 na projekt zaměřený na vzdělávání pracovníků knihoven v ICT na 99 hodin výuky a tuto dotaci od MK ČR získala.

Počítačové vzdělávání bylo zahájeno v dubnu a probíhalo až do prosince. Celkem bylo v roce 2019 realizováno 11 kurzů (z toho 5 dvoudenních, 1 čtyřdenní, 1 realizován opakovaně; pro statistiku tedy 20): modul 3C – Tvorba propagačních materiálů a brožur, modul 7F – Bezpečnost v on-line prostředí (dvakrát), modul 4C – Excel – kondiční kurz, modul 2D – Jak vytvořit e-knihu, modul 7I – Cloudové aplikace, spolupráce a sdílení, modul 6A – Prezentace PowerPoint, 6B – Vektorová grafika – Inkscape, 7D – Jak efektivně propagovat knihovnu na Facebooku?, 7H – Wikipedie pro knihovníky, 7E – Učíme se citovat – využití citačního software a modul 6C – Inkscape II.

Účast pracovníků z jednotlivých okresů: Děčín – 4 účastníci, tj. 5 %, Chomutov – 9 účastníků, tj. 11 %, Litoměřice – 10 účastníků, tj. 13 %, Louny – 4 účastníci, tj. 5 %, Most – 10 účastníků, tj. 13 %, Teplice – 10 účastníků, tj. 13 %, Ústí nad Labem – 32 účastníků, tj. 41 %, Žatec – bez účastníků. Reálně bylo proškolen celkem 79 knihovníků, z toho 26 z pověřených knihoven (33 %), 17 z městských knihoven (22 %), 4 z místních knihoven (5 %), 19 z SVK (24 %) a 13 z jiných knihoven (knihovna vysokoškolská a muzejní, 16 %).

3. Hodnocení ekonomických ukazatelů

V roce 2019 bylo financování výkonu regionálních funkcí zajišťováno Ústeckým krajem prostřednictvím dotace. V listopadu 2018 podala Krajská knihovna (KK) Žádost o poskytnutí dotace z Programu podpory zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven Ústeckého kraje na rok 2019. Na základě zpracovaných dílčích

projektů jednotlivých pověřených knihoven a projektu SVK byl zpracován Projekt výkonu regionálních funkcí pro knihovny Ústeckého kraje v roce 2019 ve výši 10 961 470 Kč. Rada Ústeckého kraje rozhodla o přidělení neinvestiční finanční dotace na plnění regionálních funkcí prostřednictvím SVK v Ústí nad Labem ve výši 9 mil. Kč, zároveň byla určena částka pro krajskou knihovnu ve výši 1 370 tisíc, kterou dostala KK do svého rozpočtu. Zbývající částka byla rozdělena pověřeným knihovnám podle Zásad zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v Ústeckém kraji. Rozdělení vychází z počtu obyvatel (50 %), počtu knihoven (40 %) a rozlohy regionu (10 %).

Účelová neinvestiční dotace na zajištění výkonu regionálních funkcí poskytnutá na základě rozhodnutí Zastupitelstva Ústeckého kraje ze dne 28. 1. 2019 byla čerpána od data jejího poskytnutí do 31. 12. 2019.

Krajský úřad uzavřel smlouvy o přidělení dotace na regionální funkce přímo s pověřenými knihovnami. Finanční prostředky obdržely knihovny v prvním čtvrtletí 2019 s tím, že mohly být čerpány od 1. ledna 2019, nicméně stále trvá situace, kdy pro pověřené knihovny je problematické zajistit regionální funkce do doby, než obdrží finanční prostředky na své účty.

Rozdělení dotace v roce 2019:

Pověřená knihovna	dotace RF 2019
Děčín	1 530 000
Chomutov	1 235 000
Litoměřice	1 860 000
Louny	803 000
Žatec	337 000
Most	767 000
Teplice	1 098 000
Ústí nad Labem	1 370 000
Celkem	9 000 000

Okres Děčín

Dotace na regionální funkce poskytnutá okresu Děčín byla v plné výši využita na mzdové náklady, včetně zákonného pojištění na 3,4 úvazku v MěK Děčín a na detašovaném pracovišti Varnsdorf.

Nejvýraznější podíl práce metodiků tvoří nákup, zpracování a distribuce stálých a výměnných fondů z prostředků obcí, které knihovna zabezpečuje pro 42 knihoven v regionu. Od obcí obdržela knihovna v roce 2019 částku 1 252 000 Kč, z toho 1 086 638 Kč na nákup a zpracování stálého knihovního fondu a 165 362 Kč na nákup výměnného fondu. Částka 125 216 Kč byla použita na zpracování knih. Pověřená knihovna přispěla na výměnný fond částkou 191 333 Kč. Jiné ostatní náklady jsou náklady na zákonné pojištění – Kooperativa (1 182 Kč).

Okres Chomutov

Smlouva o poskytnutí účelové neinvestiční dotace byla podepsána 20. 2. 2019. Finanční prostředky ve výši 1 253 000 Kč byly na účet knihovny připsány dne 20. 3. 2019.

Nejvyšší podíl na celkových nákladech regionu představují mzdové náklady (45 %). Výkon RF zajišťoval 1 pracovník na plný úvazek, až 10 pracovníků měsíčně bylo odměňováno formou příplatků ke mzdě. Výše osobního hodnocení byla stanovena vnitřním předpisem z prostředků RF pro rok 2019. Se dvěma pracovníky byla uzavřena dohoda o provedení práce. Druhý nejvyšší podíl na celkových nákladech RF činí nákup knihovního fondu (38 %), což představuje nákup 2 764 k. j. (z toho 67 zvukových knih). Bylo pořízeno 122 deskových her v hodnotě 15 100 Kč.

V porovnání s předchozím rokem došlo k mírnému navýšení cestovného, byla provedena revize KF u 7 obsluhovaných knihoven. Ostatní služby obsahují náklady na telefonní poplatky a dopravu autobusem v rámci zájezdu pro knihovníky po knihovnách regionu. Spotřební materiál zahrnuje kromě KF nákup pohonných hmot, fólie na balení knih a baterií do dětských knih. Ostatní provozní náklady zahrnují zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele.

V roce 2019 poskytlo 19 obcí dary či příspěvek na nákup VF v celkové částce 79 970 Kč.

Okres Litoměřice

Knihovna K. H. Máchy v Litoměřicích čerpala dotaci, poskytnutou v částce 1 860 000 Kč, v plné výši. Do výměnného fondu byly nakoupeny knihy, mluvené slovo a periodika podle zájmových skupin (37 titulů), z RF částkou 300 502 Kč.

Do spotřeby materiálu byl kromě nákupu knihovního fondu zahrnut nákup PHM, nákup kancelářského materiálu a nákup spotřebního materiálu.

Spotřeba energie je vypočítána z celkové plochy budovy podle vnitřní směrnice 2019. Cestovné zahrnuje náklady na služební cesty.

Ostatní služby tvoří poplatky na dopravu, byly použity na zaplacení autobusu na tematický výjezdní seminář pro knihovníky místních i městských knihoven regionu, servis AKS pro všechny automatizované knihovny a služby IT, poplatky za telefony, známky, pronájem garáže, úklid knihovny – poměrná část, účetnictví, servis výtahů.

Mzdové náklady činily 960 085 Kč, zákonné pojištění 299 839 Kč, k dalším položkám hrazeným z RF patřily sociální náklady (odvod do FKSP, příspěvek na stravování), jiné ostatní náklady (pojištění vozidla) a ostatní provozní náklady (DDHM – snímač čárového kódu).

Pověřená knihovna nakoupila a zpracovala stálý fond pro 3 městské knihovny (Úštěk, Terežín a Budyni nad Ohří) ve výši 130 000 Kč, rovněž zpracovala pro 23 místních knihoven knihy nakoupené z prostředků obcí do jejich vlastních fondů.

V roce 2019 přispělo 63 zřizovatelů pro svých 72 neprofesionálních knihoven na nákup knih do výměnného knihovního fondu částkou 214 050 Kč. Za tuto částku bylo nakoupeno 921 svazků.

Okres Louny

▪ obvod Louny

MěK Louny zajišťovala v roce 2019 výkon regionálních funkcí ze dvou finančních zdrojů, z finančního zdroje neinvestiční dotace KÚ ÚK ve výši 803 000 Kč

a z finančního zdroje spoluúčasti obcí (na základě smlouvy o poskytování odborných knihovnických služeb s jednotlivými obcemi) a ostatní příjmy ve výši 91 360 Kč. Celkem tak bylo na zajištění výkonu regionálních funkcí použito 894 360 Kč.

Cílem bylo udržet co největší podíl nákupu výměnného knihovního fondu z neinvestiční dotace a z příspěvků obcí. Obce na nákup VF přispěly částkou 12 787 Kč, z dotace kraje bylo čerpáno 464 832 Kč.

Všeobecný materiál tvoří náklady na nákup obalové fólie, knižních lístků, běžný kancelářský materiál jako je kancelářský papír, toner, podíl na ostatním hygienickém materiálu, spotřeba pohonných hmot. Na nákupu tohoto materiálu se podílely oba finanční zdroje. Cestovné jsou náklady vzniklé v souvislosti se služebními cestami. V nákladových položkách jsou účtovány služby PC servisu, poštovné, telefonní poplatky, internet a školení.

Mzdové náklady tvořily druhé nejvyšší čerpání, na němž se obce podílely částkou 14 753 Kč. V rámci personálního zajištění služby byly sjednány dohody o provedení práce do rozsahu 300 hodin za rok. V rámci tohoto limitu byla v jednom případě dohoda o provedení práce překročena, byla proto do konce roku 2019 uzavřena dohoda o pracovní činnosti. Mzdové náklady z prostředků kraje činily 208 290 Kč.

Celkem pět zaměstnanců zajišťovalo nákup a zpracování výměnného fondu, evidenci fondu, jeho cirkulaci, revize, metodické návštěvy a ekonomické zpracování neinvestiční dotace. Přepočet na plný pracovní úvazek je 0,5 pracovníka.

V roce 2019 MěK Louny zakoupila projektor ViewSonic PG705HD a trojnožku k promítacímu plátnu, majetek bude využit v rámci školení knihovníků RF.

Dalším finančním zdrojem byla neinvestiční dotace MK ČR z grantu Knihovna 21. století na projekt „Města a obce čtou“. Dotace byla použita na podporu komunitní a kulturní činnosti v obcích. Celkové náklady projektu byly 49 673 Kč, z toho dotační prostředky 15 000 Kč, finanční spoluúčast byla hrazena z příspěvku obcí.

Z finančního příspěvku obcí byla v roce 2019 rovněž hrazena odměna zaměstnanců zajišťujících kulturní a knihovnické lekce v obcích.

▪ **obvod Žatec**

Účelová neinvestiční dotace na zajištění výkonu regionálních funkcí č. 18/SML1602 byla poskytnuta na základě rozhodnutí Zastupitelstva Ústeckého kraje ze dne 28. 1. 2019 a smlouvy uzavřené mezi Ústeckým krajem a MěK Žatec dne 20. 2. 2019. Čerpána byla od data jejího poskytnutí do 31. 12. 2019.

Knihovna zajišťuje výkon RF z finančních prostředků dotace od Ústeckého kraje a současně využívá i finančních prostředků obcí. V roce 2019 byla smlouva o poskytování finančních prostředků uzavřena pro šest základních knihoven regionu a jednu pobočku. Obce přispěly na výměnný fond částkou 41 150,51 Kč. Náklady na nákup knih z finančních prostředků kraje činily 53 670,89 Kč.

Z dotace na regionální funkce byla použita částka 176 000 Kč na refundaci mzdy metodického pracovníka PK (0,55 úvazku).

Servis automatizovaného výpůjčního systému zahrnuje periodický servis a údržbu DHM a DNHM pro pracoviště RF, částka je uvedena v Opravách a udržování.

V roce 2019 se kromě knihovního fondu nakupovaly kancelářské potřeby, materiál potřebný při zpracování dokumentů, společně s poplatky za připojení k internetu a služby www, poštovné a telefonní poplatky, dále byly hrazeny náklady na servis výpočetní techniky a software. Tyto částky jsou vykázány v ostatních provozních nákladech.

Spotřeba energie je podíl nákladů knihovny. Jiné ostatní náklady jsou pojištění hmotného majetku a souborů knih VF obecních knihoven.

Okres Most

Dotace na regionální funkce pro okres Most byla použita především na mzdové náklady, aby bylo splněno zákonné navýšení platových tarifů, pro úvazek 1,50 byla vyhrazena částka 508 979 Kč, zákonné sociální pojištění činilo 172 543 Kč. Pro nákup knihovního fondu bylo vyčleněno 66 408 Kč. Z důvodu nedostatečného pokrytí finančních nákladů na regionální funkce z krajského příspěvku určeného pro zajištění výkonu regionálních funkcí (přidělenou částku ovlivnil pokles obyvatel v regionu) pověřená knihovna financovala část nákupu knih do výměnného fondu z vlastních zdrojů (přispěla částkou 53 557 Kč).

Ve spotřebě materiálu je zahrnut nákup kancelářských potřeb. V ostatních službách jsou uvedeny náklady na telefon a poštovné.

Podíl na spotřebě energie knihovna za oddělení RF nevyčísliła. Rozvoz souborů knih si zajišťují obce samy.

Okres Teplice

Vnitřní směrnice RegK Teplice č. 2/2019 „Výkon regionálních funkcí knihovny v roce 2019“ upravuje čerpání finančních prostředků na regionální funkce. Čerpání se týká především prostředků na platy a ostatních osobních nákladů, cestovného, nákladů na spotřebované energie, telekomunikačních nákladů a poštovného. Dále pak nákladů za poskytnutí práva využití serverů a za podíl na update knihovního systému Clavius.

Původně stanovený plán na nákup knihovního fondu byl díky úsporám v jiných položkách navýšen o 4 %. Do výměnného fondu se nakupují knihy i audioknihy, v roce 2019 bylo na nákup knihovního fondu z RF vydáno 308 342,59 Kč. Pořízeny do knihovního fondu byly i deskové hry, tyto náklady byly ovšem zahrnuty do položky nákup všeobecného (spotřebního) materiálu. Do spotřebního materiálu jsou zahrnuty také kancelářské potřeby, folie na balení knih, razítka a tonery do tiskárny, výroba knižních lístků.

Nejvyšší částky rozpočtu jsou mzdové náklady. Původní plánovaný objem prostředků na platy byl snížen na částku 515 345,50 Kč, a to díky administrativnímu opatření: jelikož opakovaně dochází k poklesu prostředků na nákup KF, bylo již dvakrát rozhodnuto o snížení pracovního úvazku (původně úvazek 2,0 – poté 1,8, později 1,7 a v průběhu roku 2019 snížení na 1,5), což nemůže být řešením do budoucna. Celkový objem prostředků na platy pro RegK Teplice i pracovníky RF stanoví každoročně zřizovatel knihovny.

Výše podílu spotřeby energie je řešena interní směrnicí, vychází ze skutečné spotřeby energií. Z položky cestovné jsou hrazeny náhrady cestovních výdajů pracovníků RF a případně i dalších pracovníků knihovny, pokud byly tyto náklady vydány v souvislosti s výkonem RF. V ostatních službách je zahrnuto poštovné, balné a telekomunikační poplatky, podíl na update systému Clavius, poskytnutí práva na využití serveru – podíl na úhradě těchto nákladů je stanoven vnitřní směrnicí organizace.

Okres Ústí nad Labem

Z dotace na regionální funkce byly rozpočtovány náklady na personální zabezpečení krajského metodického oddělení (KMO) a okresního metodického oddělení (OMO).

Část prostředků byla vyčerpána na vzdělávací aktivity, cestovní náklady a na upgrade programu Statexcel ke zpracování statistiky knihoven.

Z dotace bylo na nákup knih do výměnného fondu použito 170 009 Kč (821 k. j.). Jedenáct obcí přispělo částkou 71 380 Kč (345 k. j.). Do vlastních fondů knihoven byly z příspěvků obcí nakoupeny knihy v částce 115 000 Kč (543 k. j.).

Celkový roční přírůstek do výměnného fondu čítal 1 166 svazků v hodnotě 241 389 Kč. Pro knihovny v Chabařovicích, Libouchci, Povrlech, Přestanově a Trmicích bylo metodickým oddělením zpracováno 796 knih, jejichž nákup OMO nezařizovalo.

Z vlastních zdrojů financovala knihovna regionální funkce částkou 246 546 Kč, jednalo se o mzdové náklady.

Všechny pověřené knihovny řádně a v termínu vyúčtovaly přidělenou dotaci na výkon regionálních funkcí.

4. Celkové zhodnocení

Na základě předložených dílčích projektů jednotlivých pověřených knihoven a projektu SVK byl zpracován Projekt výkonu regionálních funkcí pro knihovny Ústeckého kraje v roce 2019 ve výši **10 961 470 Kč** a byla podána Žádost o poskytnutí dotace z Programu podpory zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven Ústeckého kraje na rok 2019. Rada Ústeckého kraje rozhodla o přidělení dotace ve výši **9 mil. Kč**.

Dotace na podporu výkonu regionálních funkcí je dlouhodobě nižší, než by pověřené knihovny na plné zajištění regionálních funkcí potřebovaly. Nadále jsou snižovány pracovní úvazky, čímž může docházet k omezení rozsahu či kvality poskytovaných služeb. Je to dáno zejména současným trendem nárůstu mezd, ale také růstem průměrných cen knih, což ovlivňuje celkové finanční náklady.

Finanční prostředky určené na nákup výměnného knihovního fondu se knihovny snaží navýšit pomocí vícezdrojového financování, což se všude nepodařilo. Knihovny pořizovaly hmotný a nehmotný majetek jen v nejnútnejších případech, aby nedošlo k omezení činnosti v rámci RF.

Pověřené knihovny se zaměřují na rekatalogizaci knihovního fondu neprofesionálních knihoven, budování souborného katalogu příslušných regionů a na automatizaci knihovních činností. Při rekatalogizaci se aktualizuje knihovní fond, provádí se nové značení a přebalování knih. Dochází tak k výraznému zlepšení celkového image venkovských knihoven. Zpracovaný knihovní fond je vystavován na webových stránkách příslušné knihovny, přičemž takto zpracované fondy umožňují nesrovnatelně rychlejší provedení revizí v jednotlivých knihovnách. Regionální souborný katalog je již dokončen v okresech Chomutov, Litoměřice, Teplice, Ústí nad Labem a v regionu Žatec.

Pracovníci pověřených knihoven pomáhají obcím a knihovnám s využitím grantů určených knihovnám. Úspěšně se daří zavádět automatizovaný výpůjční systém díky grantu MK ČR VISK 3. Regionální automatizovaný systém (RAKS) je zaveden v regionech Chomutov, Teplice, Žatec. Částečně je zaveden v regionu Litoměřice a Ústí nad Labem.

Budování výměnných fondů a následně jejich cirkulace přináší větší a pestřejší nabídku knih i časopisů s dlouhodobější aktuálností. V roce 2019 pokračovaly pověřené knihovny ve vícezdrojovém financování a opět oslovily zřizovatele knihoven s návrhem o spoluúčasti na plnění regionálních funkcí,

především na budování výměnného fondu. V roce 2019 přispělo na nákup výměnného fondu celkem 158 obcí částkou 584 699 Kč. Regiony Teplice a Most tuto formu spolupráce nevyužívají. V Teplicích se obce podílejí na vybavení knihoven technikou a zařízením knihoven. V Mostě obce zajišťují dopravu výměnných souborů.

Díky postupnému vzdělávání neprofesionálních pracovníků a zavádění výpočetní techniky vzrůstá kvalita služeb poskytovaných veřejnosti i v malých obcích.

V knihovnách, kde internet není, je přístup k němu zabezpečen na obecních úřadech (takto jsou doplněny i výpůjční řády). Z jedenácti samostatných neprofesionálních knihoven se z tohoto důvodu staly pobočky.

Všechny pověřené knihovny v průběhu roku 2019 spolupracovaly při přípravě podkladů pro publikaci „Knihovny Ústeckého kraje v novém miléniu“. Pracovníci PK shromažďovali potřebné informace ze svých regionů, jejich správnost a úplnost konzultovali s knihovnicí v knihovnách a s pracovníky obecních úřadů. Publikaci vydala Severočeská vědecká knihovna s podporou Ústeckého kraje v říjnu 2019.

Otázky do budoucna v zajištění regionálních funkcí přináší nedostatečné finanční pokrytí všech oblastí nezbytných pro výkon regionálních funkcí v požadované kvalitě i kvantitě. V posledních letech je na plnění regionálních funkcí a podporu knihoven v Ústeckém kraji určeno 9 mil. Kč, výše přidělené částky nereaguje na opakovaný nárůst platů a inflaci. Určená částka není na pokrytí veškerých nákladů plynoucích z výkonu regionálních funkcí dostačující. Důsledkem nedostatečného financování regionálních funkcí kontinuálně dochází k redukci pracovních úvazků pracovníků zajišťujících regionální funkce a ke snižování objemu nákupu výměnného knihovního fondu. Ve výhledu může být tento fakt příčinou snížení kvality a udržitelnosti některých služeb. Cíle RF se v roce 2019 podařilo splnit, a to i s podporou vedení pověřených knihoven, jelikož část nákladů úseku regionálních služeb (nájmy, energie, pohonné hmoty, spotřební materiál, mzdy, výměnné fondy) nebyla účtována v plné výši.

Problémem ve financování stále zůstává zasílání finančních prostředků na RF až koncem prvního čtvrtletí příslušného roku. Provoz výkonu regionálních funkcí musí být do té doby dotován z prostředků PK, čímž se knihovny dostávají do potíží s řádným financováním a plněním úkolů RF.

Zpracovala:
J. Bednářová
2. března 2020

Přílohy:

- Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí 2019 – Sumář za Ústecký kraj
- Statistické výkazy výkonu regionálních funkcí 2019 – jednotlivé pověřené knihovny
- Statistický výkaz financování výkonu regionálních funkcí 2019 – Sumář za Ústecký kraj
- Statistické výkazy financování výkonu regionálních funkcí 2019 – jednotlivé pověřené knihovny